

El professor

Cinc poemes sobre l'ensenyament

..... David Jou

David Jou (Sitges, 1953) ha publicat una vintena de llibres de poesia. Una edició conjunta de la seva obra es troba en els volums *L'èxtasi i el càlcul* (Columna, 2002) i *L'huracà sobre els mapes* (Columna, 2004), i ha estat traduïda parcialment al castellà, el francès, l'anglès, l'alemany i el rus. Són especialment coneguts els seus poemes de temàtiques científica, religiosa i cinematogràfica, però també ha dut a terme exploracions poètiques visuals inspirades en les formes de la natura o relacionades amb el periodisme poètic. És catedràtic de física de la matèria condensada a la Universitat Autònoma de Barcelona, membre de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Reial Acadèmia de Doctors, i membre corresponent de la Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales i de l'Accademia Peloritana de Messina.

El professor

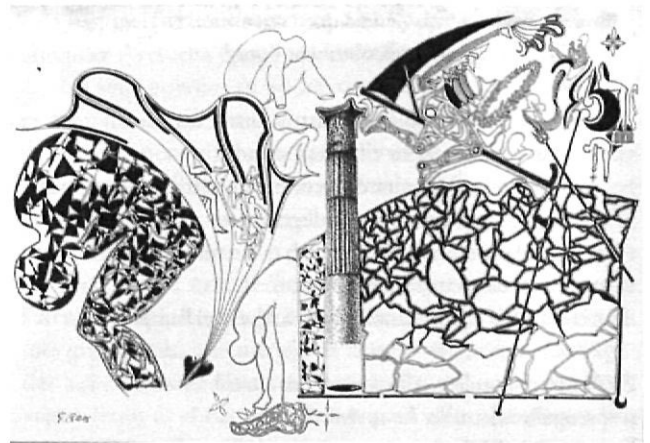
Quin privilegi, haver pogut parlar
tants anys davant d'uns ulls que renovaven
contínuament la seva joventut,
haver-me sentit ple de savieses més altes que la meua
i des d'elles haver pogut parlar, argumentar, sorprendre,
/rebatre, demostrar,
oblidar-me dels meus límits, de la meua poca gràcia,
de la meua veu monòtona, de mi mateix i tot,
i en un cel de pissarres i de guix esdevenir tan sols un portador
–indigne, ho sé, i obscur– de tantes meravelles!

Que siguin elles
les que em salvin als seus ulls, si cal salvar-me –o no, millor que no,
millor no interposar-me altra vegada entre el foc de veritat
i els ulls que algun instant l'han delejat;
millor l'oblit, la transparència.

La joventut, la saviesa: tan eternes en la seva
/inaccessible abstracció
i tan belles, ara, ací, en la múltiple i efímera presència
d'aquests ulls distrets, d'aquests badalls –els veig–, d'aquest desinterès
amb què prenen nota del que escric a la pissarra:
ah, quan ho compreguin algun dia,
quan en vegin la bellesa no en paraules d'algú altre
sinó d'ells, llum dels seus ulls, per fi matèria pròpia,
quina redempció d'aquests instants on ara veuen solament monotonia!

Professor i antics alumnes

De tant en tant me n'arriben senyals
–de vegades, pels camins més diversos–:
són elles, són ells, a galop dels anys,
en la cavalcada de la vida,

aquells que alguna cosa van aprendre
d'aquella mica de saber que els vam voler donar
–que relliscava, tan sovint, com aigua sobre roca–
o aquells que van oblidar totes les paraules,
tots els noms i nombres i figures,
menys allò que van haver de compartir
–vulguis o no vulguis– amb nosaltres:
hores i més hores en una aula.
Tant se val: són elles, són ells,
és la vida que ha seguit el seu curs.
Hem après a perdonar-nos una mica
–l'avorritment i la falta de respecte,
la duresa i les ganes de parlar,
les decepcions que vam tenir els uns dels altres–
i a celebrar l'espurna de bellesa que els records poden tenir
–aquella idea que un dia vam comprendre o fer comprendre,
aquells mots que ens van semblar, de cop, tan màgics.
Són elles, són ells, som nosaltres,
mig enterrats sota la runa dels anys,
i ara, de cop, per un instant, fulgurants
com si l'aula llunyana s'hagués omplert
de la llum que llavors no vam saber fer nostra.

Els exàmens

Els exàmens,
com rovell a les frontisses de les portes successives de la vida
—com costa obrir-se pas cap al futur contra nosaltres mateixos!:
contra els nervis que tot d'una ens paralitzen,
contra l'ansietat que enfosqueix l'horitzó dels dies assenyalats,
contra el cansament i la desídia que convertiren en desgana
el que hauria pogut ser descobriment i goig.

I les preguntes que semblen un parany, una teranyina,
en lloc d'un retorn a idees visitades i sabudes,
i el vagar perdut pel laberint de records mal païts i poc consolidats,
i l'ordre brillantíssim de la lògica degradat en un caos arbitrari,
i la ventada de sarcasme i de furor amb què semblen caure els traços
vermells dels correctors sobre els errors:
només el balbuceig on hauria pogut fulgurar el llamp!

En donarem la culpa, com sempre, als altres i a la sort:
si aprenguéssim a saber les nostres culpes,
la nostra part del fracàs,
i sabéssim adreçar la nostra voluntat
cap al futur, cap al millor, cap a l'altura,
quant de rovell cauria de les portes que hem d'obrir,
com lliscarien les frontisses dels exàmens de la vida!

Aules buides

En aquestes aules buides,
en aquests corredors deserts que ara semblen tan llargs,
en aquest silenci sense solemnitat ni melangies,
en aquests rengles immòbils de taules i bancs,
jo sóc, ara, l'única presència
—episòdica i fugaç, perplexa i fascinada.

Que llunyans, que escampats, que feliços tots plegats
de no veure'ns, ara, els uns als altres,
en una mútua absència que té gust de llibertat,
com l'aire que s'exhala i el vent que s'accelera!

Però tot, aquí, sembla a l'espera
de retorns i retrobaments:
aquest buit és anormal,

com és anormal —i màgic— que algun cop el temps s'aturi
i s'obri, fèrtil, a sorpreses i revelacions.

No és pas el buit serè i nítid del desert,
sinó una expectativa tensa i inquietant,
una lluita sorda entre la vida i l'engranatge.
Aquests seients, què són?, peces d'una màquina?,
talaies que exploren futur i eixamplen horitzons?
Què estan esperant en la penombra?
Qui hi seurà? Què hi viurà? Què hi aprendrà?
Què hi compartirem?

A fora, el món sembla enorme.
Aquí, el futur sembla immens.

Vaig creure en ells

Vaig creure en ells com ells no gosaren creure.
A cada cosa que no entenien, ells hi veien una paret
—jo sabia que era tan sols una porta ajustada,
però no em volien creure.
Renunciaven a tot allò que no se'ls rendís amb facilitat
—jo els cridava a treballar per conquerir-ho,
però no em volien creure.

Tenien el seu món:
n'exiliaven tot allò que els pogués contradir,
tot allò que no els donés la raó
—pares i mestres, disciplines i deures—,
i es donaven a la música, als telèfons, als jocs d'ordinador,
al sentiment, a l'emoció, a l'aventura.

Vaig creure en ells com ells no creien pas,
vaig saber que molts d'ells a la llarga vencerien
—entenen per vèncer un pacte digne
amb l'amor, la feina, l'entreteniment i la felicitat,
sabent el preu d'esforç de les coses de la vida—,
però jo era per a ells poc més que una ombra abstracta
i no em volien creure.

La resta, equacions
—un cofre de plom per al tresor d'or pur
del plaer de comprendre.